

UVODNIK

Obaveštavamo domaću i inostranu akademsku zajednicu da je naučni časopis *Ekonomski horizonti*, čiji je izdavač Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, svrstan u kategoriju Q3 na listi SJR - SCImago Journal Rank za 2022. godinu. Časopis se referiše u bazi Scopus od oktobra 2020. godine.

Sveska 2 Volumen 25 Godište 23 naučnog časopisa *Ekonomski horizonti*, nakon sprovedenog dvostruko anonimnog recenzenskog postupka, sadrži četiri izvorna naučna članka, dva pregledna članka i Zahvalnicu recenzentima rukopisa podnetih Uredništvu Časopisa, u 2022.

Polazeći od činjenice da se veliki broj država u regionu Podсахarske Afrike suočava sa ekstremno visokom nejednakošću u raspodeli dohotka, autor *Ibrahim Abidemi Odusanya*, primenom metode uopštenih momenata, ispituje na koji način ekonomski rast utiče na raspodelu dohotka u ovim privredama. Rezultati istraživanja ukazuju na postojanje veze privrednog rasta i nejednakosti dohotka u obliku obrnutog latiničnog slova "U". Pored navedenog, rezultati potvrđuju hipotezu o sadejstvu rasta i jednakosti, što se može predstaviti krivom u obliku latiničnog slova "S". Autor zaključuje da izraženo ubrzanje privrednog rasta u pojedinim godinama ni na koji način ne umanjuje nesrazmeru u raspodeli dohotka u Podсахarskoj Africi.

Uvažavajući stav da je kvalitet javnog upravljanja od ključnog značaja za podsticanje ekonomskog rasta, koautori *Nabil Alimi* i *Lassad Ben Dhiab* ispituju efekte performansi upravljanja, zbirno i po pojedinim komponentama (kontrola korupcije, efikasnost vlade, politička stabilnost), na privredni rast u 48 zemalja u razvoju tokom perioda 2002-2020. godine.

Sprovedena empirijska analiza, zasnovana na panel graničnom regresionom modelu, ukazuje da kvalitet javnog upravljanja ima asimetričan (nelinearan) efekat na privredni rast. Međutim, smer ovog uticaja je neočekivan: rezultati analize pokazuju da unapređenje javnog upravljanja u zemljama u razvoju sputava ekonomski rast, što se objašnjava činjenicom da je za podizanje kvaliteta upravljanja potrebno angažovati brojne resurse koji bi inače mogli direktno da potpomognu brži privredni rast.

Istražujući efekte promena poreza na dohodak na stopu nezaposlenosti u Sjedinjenim Američkim Državama, koautori *Tuan Viet Le* i *Kyle Elliott*, primenom različitih panel regresionih modela, ukazuju na postojanje pozitivne zavisnosti ovih varijabli. Preciznije, povećanje poreza na dohodak fizičkih lica, kao i povećanje poreza na profit korporacija, u 50 američkih država tokom perioda 2006-2022. godine, dovodi do porasta stope nezaposlenosti, dok smanjenje poreza na dohodak korelira sa padom stope nezaposlenosti. Ključna implikacija dobijenih rezultata istraživanja ogleda se u prisustvu *trade-off*-a sa kojim se suočavaju kreatori ekonomske politike. Naime, povećanje poreza na dohodak donosi više javnih prihoda za finansiranje različitih programa, ali istovremeno povećava nezaposlenost. Sa druge strane, smanjenje stope nezaposlenosti, pri ostalim datim uslovima, zahteva smanjenje poreza na dohodak i time smanjenje javnih prihoda. U radu se zaključuje da je od ključnog značaja usmeriti poreske prihode u unapređenje obrazovanja i infrastrukture, što može privući nove kompanije i podržati razvoj lokalnih preduzeća, a time povećati i zapošljavanje.

U nastojanju da istraže vezu dinamike kamatnih stopa i deviznog kursa u Kini u vreme nastanka i proširenja uticaja pandemije COVID-19, koautori *Muntazir Hussain*, *Irfan Saleem* i *Usman Bashir* primenjuju

* Korespondencija: M. Jakšić, Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Liceja Kneževine Srbije 3, 34000 Kragujevac, Republika Srbija; e-mail: milenaj@kg.ac.rs

unakrsnu korelaciju sa uklonjenim trendom za analizu podataka na dnevnom nivou tokom perioda od početka 2019. do polovine 2021. godine. Rezultati ekonometrijske analize ukazuju na prisustvo pozitivne unakrsne korelacije između kamatne stope i deviznog kursa u Kini, koja je na početku perioda posmatranja bila izrazito slaba, ali je vremenom bivala sve jača. Rast kamatnih stopa se tumači kao odgovor monetarnih vlasti na rast deviznog kursa. Međutim, dalja analiza u radu dovodi do zaključka da se konvencionalni pristup monetarnoj politici, po kojem se uspostavljaju više kamatne stope u cilju odbrane deviznog kursa, može pokazati kao nedovoljno dobro rešenje tokom kriza izazvanih pandemijom.

Kroz detaljni prikaz strukturnih performansi privrede Republike Srbije, sa fokusom na period nakon globalne recesije iz 2020. godine izazvane pandemijom COVID-19, koautori *Edvard Jakopin* i *Aleksandar Gračanac* ukazuju na niz strukturnih problema koji su ostali „u senci“ relativno visokog ekonomskog rasta u postkriznoj 2021. godini. Upoređujući makroekonomske pokazatelje u Republici Srbiji i odabranim razvijenim i tranzicionim privredama tokom dužeg vremenskog perioda, koautori izvode sledeće zaključke: posledica svake recesije je rast javnog duga; konvergencija produktivnosti u tranzicionim ekonomijama ka prosečnoj produktivnosti u privredama Evropske unije bila je brža u onim godinama kada je rast bruto domaćeg proizvoda nadmašivao rast zaposlenosti; investicije su imale ključni uticaj na privredni rast u Republici Srbiji tokom perioda 2001-2005. i 2015-2021. godine. Dopunjujući analizu predstavljanjem i tumačenjem pokazatelja sektorske strukture i poslovanja preduzeća, koautori naglašavaju da su sektori budućnosti jedan od glavnih pokretača privrednog rasta i da su strane kompanije u Republici

Srbiji značajno doprinele poboljšanju kvalitativnih performansi privrede. Generalni zaključak je da održiv privredni rast u Republici Srbiji nije moguć bez ubrzanog sprovođenja strukturnih reformi.

Ispitujući uticaj pandemije COVID-19 na obim štednje domaćinstava u bankama u Republici Sloveniji, koautori *Malči Grivec* i *Srečko Devjak* identifikuju makroekonomske varijable čiji je efekat na dinamiku štednje statistički značajan. Među razmatranim varijablama, statistički značajan uticaj na štednju tokom perioda jun 2018 - decembar 2021. imale su referentna kamatna stopa EONIA, i cena *Bitcoin*-a kao pokazatelja prinosa na alternativne oblike investiranja. Koautori dolaze do zaključka da je pandemija COVID-19 dovela do značajnog povećanja obima depozita u slovenačkim bankama, kao i da je taj trend bio prisutan tokom celog posmatranog perioda.

U ime Uredništva Časopisa i u svoje ime zahvaljujem se autorima priloga koji su objavljeni u ovoj Svesci Časopisa. Istovremeno, posebnu zahvalnost dugujemo recenzentima koji su, svojim konstruktivnim i kritičkim komentarima i sugestijama autorima podnetih priloga, doprineli podizanju nivoa kvaliteta publikovanih članaka.

Sveska 2 Volumen 25 Godište 2023 sadrži Zahvalnicu recenzentima rukopisa podnetih Uredništvu Časopisa u 2022, od kojih su oni koji su pozitivno ocenjeni u dvostruko anonimnom recenzentskom postupku publikovani, kao izvorni naučni i pregledni članci, u Sveskama 1, 2 i 3, Volumen 24 Godište 2022 Časopisa.

Izdavanje časopisa *Ekonomski horizonti* finansijski je podržalo Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije, Rešenje broj: 451-03-316/2023-03, od 07.06.2023.

Glavni i odgovorni urednik
Milena Jakšić

Milena Jakšić je redovni profesor na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu. Doktorirala je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu, iz uže naučne oblasti Opšta ekonomija i privredni razvoj. Ključne oblasti njenog naučnoistraživačkog interesovanja su finansijski sistem, finansijska tržišta, finansijski instrumenti i finansijske institucije.